

СТ А Н О В И Щ Е

От: *доц. д-р Събка Димитрова Пашиова*
Икономически университет – Варна, катедра „Стокознание“
научна специалност „Стокознание“

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен **„доктор“** по научна специалност 3.8. *Икономика и управление (Екоикономика)* в УНСС

Автор на дисертационния труд: *Ива Стойчева Костова*

Тема на дисертационния труд: *„Екологичната маркировка – информационен инструмент на политиката по околна среда в България“*

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 835/22.03.2021 г. на Ректора на УНСС.

1. Информация за дисертанта

Дисертантът се е обучавал по докторска програма към катедра „Икономика на природните ресурси“ към Бизнес факултет на УНСС по научна специалност 3.8. *Икономика и управление (Екоикономика)*, съгласно Заповед на Зам.-ректора по НИД на УНСС № 633/ 28.03.2016 г. Обучението е осъществено в задочна форма през периода от 10.03.2016 г. до 10.03.2020 г.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Дисертационният труд се състои от увод, изложение, представено в три глави, заключение, библиография и две приложения. Той обхваща 236 страници, от които 199 страници основен текст, 22 страници библиография и 9 страници приложения. Изложението съдържа 8 таблици и 75 фигури. Библиографията включва 338 информационни източника. Приложенията обхващат един въпросник и статистически анализ чрез Моделиране на структурните уравнения (SEM).

Темата на дисертационния труд е посветена на актуален и значим за потребителите проблем, свързан с екологичните маркировки, тяхното приложение и функциониране на българския пазар. Основната цел е да докаже, че повишаването на тяхната разпознаваемост ще доведе до

нарастване на потреблението на продукти и услуги с такива маркировки и ще допринесе за постигане на целите на екологичната политика.

Поставената цел в дисертационния труд, е да се изследват въздействащите фактори на нагласите и поведението на българските потребители по отношение на екологичните маркировки и да изведат препоръки и насоки за подобряване на приложението на еко маркировките като информационен инструмент на екологичната политика, е коректно формулирана.

Изведените основни задачи, които се решават за постигане на целта считам за логични, последователни и водещи към реализирането ѝ и приемането на поставената изследователска теза.

Обектът на научното изследване е точно и ясно формулиран и е свързан с екологичните маркировки като инструмент на екологичната политика в България.

Предметът на научното изследване е ясно формулиран и е обвързан с потребителските нагласи и поведение по отношение на екологичните маркировки и мотивиращите фактори за тяхното проявление, и за покупката на продукти и услуги с такива маркировки.

Изследователската теза е обвързана с изследването и цели да докаже, че повишаването на разпознаваемостта на екологичните маркировки като информационен инструмент за потребителите в България води до нарастване на потреблението на продукти и услуги с такива маркировки и косвено допринася за постигане на целите на екологичната политика.

Използвана научна литература обхваща 338 информационни източника, от които 8 на български език и 330 на чужд език. Проучената и цитираната литература показва, че авторът е обхванал съществените източници на информация и изследвания по проблемите, заложили в сферата на научното изследване на настоящия дисертационен труд.

Дисертантът точно и обосновано е определил изследователската теза, обекта и предмета на изследване, целта и задачите, които следва да реши при разработване на темата. Това постига в резултат на много добрата си подготовка, знанията, които притежава по изследвания проблем, коректно използваната подробна литературна справка.

Всичко представено дотук доказва, че докторантката е запозната с достигнатото ниво на знания в областта на дисертационния труд и притежава умения за използване на литературните източници за научно изследване.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Настоящата докторска теза е насочена към област, която не е изучавана цялостно в теоретико-методологически аспект в нашата страна, а именно приложението на екологичните маркировки като информационен

инструмент на екологичната политика. Оценката ми за дисертационния труд е за *много добре структурирано изследване, в което отделните части са в логическа връзка.*

Получените резултати са в съответствие със *заложените в началото на дисертационния труд цели и задачи.* Това може да се проследи хронологично чрез подходящо избрания подход за представяне на кратки заключения след всяка част на съответната глава.

В дисертационния труд е представена методическата рамка на изследването. Точно и ясно са *формулирани изследователски подходи и методи за изследване, като е оформена логическа рамка на изследването, която предвижда конкретна структура и методика за провеждане му.* Един от значимите приноси на дисертанта е *структурирането и апробирането на оригинален модел за изследване на намерението за покупка на енергоспестяващи електроуреди и влиянието на маркировката за енергийна ефективност като информационен инструмент.* Моделът се основава на Теорията на планираното поведение, като е доразвит и усъвършенстван с допълнителни фактори за обогатяване на резултатите. *Въз основа на проведените проучвания и изследвания на автора са обобщени важни за практиката научно-приложни изводи. Дисертацията е завършено научно-приложно изследване, което е доказателство за възможностите и високата компетентност на автора в конкретната изследователска област.*

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

В края на дисертационния труд авторът предлага *пет приноса*, които са формулирани на основата на резултатите и заключенията в предхождащите части на разработката. В тяхната цялост, те са формулирани коректно като е използвана подходящата за проблематиката на работата терминология.

Представените основни научни и научно-приложни приноси в дисертационния труд коректно и реално отразяват основните постижения на докторанта в цялостното изследване, което ми дава основание да потвърдя посочените приноси. Считам, че те са значими и обогатяват съществуващите теоретико-методологически аспекти и постановки в областта на изследвания проблем.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Представеният списък на публикации отразява активното участие на дисертантът в процеса на популяризиране на резултатите, свързани с дисертационния труд. Те са публикувани самостоятелно (3 броя) и в съавторство (1 брой). Докторантът е докладвал резултатите от проведените изследвания на 3 национални и 1 международен научен форум. *Публикациите потвърждават направения извод за добра информираност и*

висока подготовка на докторантката по различните аспекти на темата на дисертационния труд.

6. Оценка на автореферата

Авторефератът отразява структурата и съдържанието на дисертационния труд, нейните основни резултати, заключения, приноси и публикации. Той кореспондира с дисертационния труд и достоверно представя в синтезиран вид обхвата, съдържанието и резултатите от научното изследване.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Бих искала да отправя следните въпроси към автора на дисертационния труд, с цел уточняване на ефекта от получените резултати:

- Какви според Вас следва да са подходите, с които ще се постигне най-добра разпознаваемост на екологичните маркировки от потребителите? Кои от тях според Вас ще са най-ефективни? Необходима ли е промяна в нормативната база?
- Как според Вас е възможно да се повиши информираността на потребителите относно екологичните маркировки?

8. Заключение

Разработената дисертация е комплексно задълбочено изследване на актуален практически проблем, което доказва, че докторантката притежава теоретични знания в изследваната област и способност за провеждане на самостоятелни изследвания. Постигнатите приноси с научно-приложен характер категорично са доказани в работата от автора.

Всичко, казано по-горе ми дава основание с пълна убеденост да дам **положителна, висока оценка на дисертационния труд** на тема „Екологичната маркировка – информационен инструмент на политиката по околна среда в България“ и да препоръчам на уважаемото научно жури да присъди на докторант Ива Стойчева Костова образователната и научна степен „**доктор**“ по научната специалност 3.8. Икономика и управление (Екоикономика).

07 май 2021 г.
град Варна

Подпис:
(доц. Д-р Събка ПАШОВА)

Забележка: Препоръчителен обем за становище относно дисертационен труд за присъждане на ОНС „доктор“: 3 стандартни страници.